

Izvēlēties augstskolu palīdz

- AGNESE GRĪNBERGA
- LINDA KILEVICA
- LIENE KUPIČA

Tikko noslēgusies pirmā pieteikšanās kārtā studijām augstskolās, un noskaidrojām, ka izvēloties, kur studēt, vidusskolu absolventi vispirms ņem vērā tieši savas intereses. Jaunieši izvēlas programmas, kas pašiem patīk, tāpēc daļai nākamo studentu darba alga nākotnē šķiet mazsvarīgāks faktors par iespēju studēt par valsts budžeta līdzekļiem. Budžeta vietas interesē daudzus, tomēr ir arī tādi, kas gatavi ņemt kredītu, lai tikai studētu to, kas sirdij tuvs. Vienlaikus darba devēji uztraucas, ka vairākas nozares nākotnē varēt palikt bez jauniem speciālistiem, jo par tām ir pārāk maza interese.

Studēs arī tad, ja būs jāmaksā

Šogad Dienvidkurzemes novada piecās vidusskolās kopā bija 68 absolventi, neskaitot neklātniekus, vēsta Izglītības pārvalde. Priekules un Vaiņodes vidusskolu absolvēja pa pieciem audzēkņiem, Nīcas vidusskolā un Zentas Mauriņas Grobiņas vidusskolā 12. klasi beidza 18 jaunieši katrā, bet Aizputes vidusskolā diplomus saņēma 22 absolventi. Visi plāno jūt kaut kur tālāk studēt.

"Konkurss uz programmu "Medicīna" visās augstskolās, kur to piedāvā, ir milzīgs! Aizpildītas ir gan budžeta, gan maksas vietas!" atzīst Priekules vidusskolas absolvents Gustavs Einis, kurš par labām sekmēm saņēmis tā saukto simtgades stipendiju. "Īsti neizprotu pašreiz redzamos augstskolu uzņemšanas konkursu rezultātus, taču šķiet, ka budžeta varu arī netikt. Protams, gribētu, lai par studijām nav jāmaksā, bet, ja nāksies maksāt, studēšu vienalga. Ņemšu kredītu," par saviem plāniem apņēmīgi saka Gustavs. Viņš pieteicies gan Latvijas Universitātē, gan Rīgas Stradiņa universitātē (RSU) un gribētu apgūt medicīnu vai farmāciju. "Ne tāpēc, ka šīs jomas ir pieprasītas. Man vienmēr ir patikusi bioloģija un ķīmija. To, ka savu dzīvi saistīšu ar medicīnu, izdomāju jau 10. klasē. Zinu, ka būs jāmaksā daudz un ilgi, bet esmu tam gatavs!" pastāsta Gustavs.

Aizputes vidusskolas absolvents Aleksis Beltiņš, arī simtgades stipendijas saņēmējs, pastāsta, ka pieteicies "kādās desmit interesējošās specialitātēs". Jaunietis smeļoties teic: "Ja godīgi, man līdz galam vēl nav skaidri

nākotnes plāni, es plūstu pa dzīvi. Tur, kur mani ņems, kur tikšu, tur arī studēšu!" Viņš pieteikumus iesniedzis "uz visu, kas patīk un saista", un tā ir vēsture, ģeogrāfija, ģeoloģija, psiholoģija, tiesībszinātnes. Visu nemaz nevarot nosaukt. "Visvairāk mani saista vēsture, kas arī padodas, eksāmenā man bija abi rezultāti. Es varētu būt akadēmisks vēsturnieks. Tas nozīmē – universāls speciālists, kas var strādāt skolā, muzejā, būt par žurnālistu, jo vēstures studijas iemāca kritisko domāšanu, kas nepieciešama mūsdienās teju visās jomās," pamato Aleksis. "Ja tieku vēsturnieks, tad man būtu pilnīgi skaidrs, ko nākotnē varētu darīt," viņš norāda. Jaunietis pastāsta, ka šajā programmā ir 55 budžeta vietas. "Ceru, ka tikšu. Vispār jau, ja netiek budžeta un vēl jādomā par dzīvošanu, jo visiem kopmītnēs vietu nepietiek, tad studijas ir dārgs prieks!" atzīst jaunietis.

Mērķis skaidrs un pārdomāts

Aizputes vidusskolas absolvente Laura Auziņa saņēma Ministru prezidenta atzinības rakstu par augstiem sasniegumiem mācībās. Jauniete savu nākotni saista ar datoru un informācijas tehnoloģiju jomu. "IT speciālisti ir pieprasīti, un tā ir tāda profesija, kur var strādāt arī pa vienam, individuāli, bet vienlaikus tā ir diezgan radoša," skaidro topošā studente. Iesniegusi pieteikumus divās augstskolās: Rīgas Tehniskajā universitātē, Liepājas filiālē programmā "Datorsistēmas", un Liepājas Universitātē uz specialitātēm IT un vides jomā. "Pašlaik rezultāti rāda, ka tieku budžeta," norāda Laura.

Ieva Beltiņa ir viena no piecām Priekules vidusskolas šī gada absolventēm. Skolu pabeigusi labi un pieteikusies studijām vairākās augstskolās. Mērķis jaunietei skaidrs. "Tā kā man ir plāns magistrantūrā studēt antropoloģiju un pēc tam vēl stāties doktorantūrā, jo savu nākotni gribu saistīt ar pētniecību un zinātnei, tad Rīgas Stradiņa universitātē pieteicos uz multimediju komunikāciju. Tur iegūtā profesija man var būt noderīga jebkur. Otrs variants ir Latvijas Universitātē studēt kultūru un sociālantropoloģiju," viņa pārliecinoši saka. Lai arī RSU ir tikai 10 studiju vietas, bet LU astoņas, pagaidām izskatās, ka abās augstskolās viņa tikusi valsts budžeta vietās, par uzņemšanas rezultātiem priecājas Ieva. Drošības labad jauniete vēl pieteikusies programmā "Franču filoloģija". Agrāk viņas nākotnes profesiju lokā bijušas arī tādas,

kas saistās ar medicīnu, psiholoģiju un tiesībszinātnēm, bet tad rūpīgi izsvērusi, kas viņai patīk vairāk un ar ko gribētu saistīt tālāko dzīvi.

Bet cita šīs vidusskolas absolvente Renāte "Kurzemes Vārdam" saka, ka savu nākotnes profesiju izvēlējusies tikai 12. klasē. "Plānoju būt par matemātikas skolotāju. Otra programma, kur iesniedzu pieteikumu, ir "Ķīmija un ķīmijas tehnoloģijas"," pastāsta jauniete. Viņai patīk matemātika, taču gribas strādāt ar cilvēkiem, tāpēc izvēlējusies matemātikas skolotājas profesiju. Renāte zina, ka eksakto zinātņu jomās un pedagogijā nepieciešami speciālisti, un tādēļ vēl jo vairāk priecājas, ka viņas intereses sakrīt ar pieprasījumu darba tirgū.

Ņem vērā arī pieprasījumu

Ieva Šlangena, kura nupat pabeigusi Liepājas Raiņa 6. vidusskolu, plāno studēt Latvijas Universitātes Ķīmijas fakultātē, apgūstot to, kas patīk un padodas. "Sākumā gribēju studēt medicīnu, bet pārdomāju. Man patīk ķīmija, un domāju, ka ar savām sekmēm varu tikt šajā programmā," teic Ieva. Jautāta par šīs profesijas pārstāvju algu, meitene saka, ka par to nav interesējusies. "Atalgojumu neesmu pētījusi, bet domāju, ka galvenais ir atrast labu darbu. Pēc šīs programmas apguves es tādu noteikti arī varētu dabūt," viņa saka. Svarīgs faktors topošajiem studentiem ir budžeta vietas augstskolās, jo daudzi savas studijas nav spējīgi apmaksāt paši. "Man ir ļoti svarīgi, lai nav pašai jāmaksā par

studijām, domāju, ka mācīšos tur, kur tikšu budžeta. Esmu gandrīz pārliecināta, ka šajā programmā tikšu apmaksāta vietā, tāpēc arī to izvēlējos," paskaidro Ieva. Viņa atklāj, ka studēt gribētu tieši Rīgā, kaut gan tur jāreķinās ar dzīves dārdzību. "Ja pārceļas uz Rīgu, tur dzīvošanai vajag daudz naudas, tāpēc arī budžeta vieta ir tik svarīga," piebilst jauniete.

Arī Alta Egliņa cer studēt jomā, kas viņu interesē. "Man ļoti interesē bioloģija, sākumā domāju par Latvijas Universitātes Bioloģijas fakultāti, bet tur programma šķita pārāk vispārīga, un reāli sākt strādāt es varētu tikai pēc maģistra studijām, tāpēc plānoju studēt mezinātni Latvijas Lauksaimniecības universitātē, kur uzreiz iegūšu profesiju, kādu vēlos," jauniete saka. Viņa noskaidrojusi, ka izvēlētajā jomā speciālisti ir vajadzīgi un algas ir labas, taču vienlaikus atzīst, ka galvenais tomēr ir mācīties to, kas patīk, un alga ir mazāk svarīgs faktors. "Par algu nedomāju. Gribu pavadīt studiju gadus, mācoties to, kas man patiešām patīk," saka Alta un atzīst, ka iespēja studēt budžeta vietā arī viņai ir izšķiroša. "Ja es netiktu budžeta vietā, tad noteikti meklētu kaut ko citu."

Linda Jokubauska divās koleģās pieteikusies zobārsta asistentu programmā. "Sākotnējais plāns bija mācīties par zobārsti, bet, saņemot eksāmenu rezultātus, sapratu, ka tur netikšu, tāpēc pieteicos par zobārsta asistenti, jo tā ir nākamā tuvākā profesija zobārstniecībā," paskaidro Linda, atzīstot, ka viņai svarīga ir arī darba alga. "Ja profesija būtu slikti apmaksāta, šaubos, vai to mācītos

pat tad, ja man tā patiktu, taču šajā gadījumā mani interesē pati joma." Ja netiktu studēt bez maksas, tad noteikti ņemtu kredītu, jo ģimene samaksāt par studijām tāpat nevarētu.

Aleksandrs Protopovičs, kurš izvēlēties studēt audiovizuālo mediju mākslu Biznesa, mākslas un tehnoloģiju augstskolā RISEBA, stāsta, ka izvēli izdarījis, ņemot vērā savas intereses. "Jau no pamatskolas mans hobijs ir fotografēšana, vēlāk sāku interesēties arī par video. Mani saista radoša profesija," saka puisis un atzīst, ka alga arī ir svarīga. Viņš zina, ka izvēlētajā sfērā var labi nopelnīt. Tomēr primārais esot tas, ka studijas pašam patīk. Aleksandrs uzreiz norāda, ka viņa izvēlētajā studiju programmā ir tikai viena budžeta vieta, tāpēc viņš jau samierinājies, ka būs jāstudē par savu naudu. "Es to nesaskatu kā problēmu, jo valsts ir ļoti pretimnākoša un var saņemt studiju kredītus," teic topošais students.

Ne visi vidusskolu pabeigušie gan uzreiz plāno uzsākt studijas. Daudzi vēlas paņemt brīvu gadu, lai saprastu, ko tālāk iesākt ar savu dzīvi. Rīgas Tālmācības vidusskolas absolvente Nellija Baumanē stāsta, ka viņa plāno gadu pastrādāt. "Pašlaik par mācībām neinteresējos. Domāju, ka braukšu uz ārzemēm, vēl tikai jāsaprot, tieši uz kuru valsti," saka jauniete. Pastrādāšot un sapratīšot, ko īsti gribas darīt tālāk, varbūt arī uzsākot studijas. "Par to gan ir grūti spriest, jo no tiem, kas darījuši līdzīgi, pēc vidusskolas paņemot vienu gadu brīvu, esmu dzirdējusi, ka pēc tam grūti sākt atkal mācīties," Nellija neslēpj.

ES DOMĀJU TĀ: KĀ IZVĒLĒJĀTIES PROFESIJU?

DAIGA LUTERE
RUSLANA ŠULĢAS FOTO

Sintija Kvizikeviča – mācās:

– Kad mācījos skolā, sākumā gribēju būt par vizāžisti, bet man ieteica apgūt pavāres profesiju. Es piekritu, un man patīk. Cīravas Lauksaimniecības tehnikumā esmu pabeigusi divus mācību gadus, jāmaksā vēl viens, un būs arī jākārto vidusskolas eksāmeni. Tagad, vasarā, strādāju vienā Liepājas kafējnīcā.

sapratu tikai 30 gadu vecumā. Vajadzēja laiku, lai es izvēlētos īsto darbu. Ukrainā četrus gadus

mācījos neklātienē un vienlaikus arī strādāju.

Sanita Kraukle – māmiņa:

– Mācījos pēc 9. klases arodskolā, kur četru gadu laikā ieguvu veselās trīs specialitātes – pavāra, konditora, viesmīļa. Esmu apmierināta ar savu izvēli, jo darbu vienmēr varu atrast. Ir vērts mācīties, lai iegūtu kādu profesiju, jo tas dod dzīvei pamatu.

Benita Sprūde – pensionāre:

– Manā bērnībā mūsu veikalā bija ļoti jaukas pārdevējas, un es arī gribēju par tādu kļūt. Kad beidzu skolu,

mācījos pārdevēju kursos Grobiņā. Strādāju veikalos Gramzdā, Aizviķos, pēc tam pārcēlos uz Liepāju. Profesijas izvēli nenozēloju, lai arī gadu gaitā mainījās darbavietas.

Olga Bormotova – pensionāre:

– Kad biju jauna un vajadzēja izvēlēties profesiju, skatījos, kuras ir vispieprasītākās. Izmācījos par sabiedriskās ēdināšanas tehnologu, taču ātri vien aizgāju strādāt uz "Laumu", jo tur bija iespēja tikt pie dzīvokļa. Vēlāk pat kļuva par meistari. Mazliet tomēr žēl, ka nestrādāju pārtikas tehnologa profesijā.

DIENAS
TĒMA